

HELSETILSYNET

I ØSTFOLD

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep

0030 Oslo

DERESREF/YOUR.REF.:

VÅR.REF/OUR.REF.:
2009/5353 730 HMR

DATO/DATE:
28.10.2009

Høring - endringer i kommunehelsetjenesteloven - Verdighetsgarantien

Helsetilsynet i Østfold deler departementets oppfatning om at det er viktig med fokus på innholdet i tjenestene som ytes til eldre og andre som trenger nødvendig helsehjelp. Vi stiller oss imidlertid tvilende til om den foreslåtte regelendringen er det mest egnede virkemiddelet for å nå de ønskede mål. Kommuner og andre tjenesteytere må forholde seg til svært mange lover og regler. Etter vår vurdering må det stilles strenge krav til hensiktsmessighet for at enda flere regler skal kunne forsvares. Vi ser det slik at den foreslåtte lovendringen og forskriftsutkastet endrer svært lite i forhold til gjeldende rett. Vi tror derimot at dette kan bidra til mer klarhet rundt rettigheter og plikter, og på den måten svekke gjeldende regler, og da særlig kvalitetsforskriften.

Etter vår oppfatning beskriver forslaget de materielle kravene som kan utledes av dagens kommunehelsetjenestelov, krav til forsvarlighet og krav til kvalitet i tjenesten. Kvalitetsforskriften er, som det nevnes i høringsnotatet, en forskrift som først og fremst fokuserer på internkontrollen i tjenesten. Internkontrollen må imidlertid ses som den systematiske styringen som kreves for å sikre at noen bestemte krav blir ivaretatt, og for å oppnå bestemte resultater. Disse materielle kravene og forventede resultatene er det som nå beskrives i forslaget til nye regler. Vi er imidlertid bekymret for at en slik regelteknikk kan gi inntrykk av at kravene til styring ikke henger sammen med kravene til resultat og innfrielse av materielle krav. Arbeidet med å skape forståelse for den grunnleggende tenkningen rundt, og nytten av internkontroll, har vært en mangeårig prosess, som fortsatt pågår. En av utfordringene er nettopp å få skapt forståelsen av at kravene til styring/internkontroll og kravene til faglige resultater/fagutøvelse må kobles og ses i sammenheng. Den enkelte virksomhets internkontroll skal være slik det er forutsatt, for at virksomheten skal innfri de faglige/materielle kravene som rettes mot den. Ingen skal etablere internkontroll for internkontrollens skyld. Mange kommuner og tjenesteytere for øvrig har til dels langt igjen på dette området, samtidig som det innføres krav til internkontroll på stadig flere områder. Vi finner det svært uheldig dersom nye regler gjør arbeidet med å implementere og få på plass velfungerende internkontroll enda vanskeligere. Etter vår vurdering kan de foreslåtte endringene komme til å få en slik effekt.

Dersom man finner det nødvendig å utdype de materielle kravene, kan det etter vår mening vurderes ivaretatt gjennom en revisjon av kvalitetsforskriften, eller like gjerne i en veileder til kvalitetsforskriften.

Verdighet er et vanskelig begrep å definere. Hva den enkelte opplever som verdighet varierer. Det verdigrunnet som omtales i høringsnotatet og som ligger til grunn for forslaget, er etter vårt skjønn også en del av profesjonsetikken til yterne av helse- og omsorgstjenester, og inngår i det som allment oppfattes som faglig forsvarlighet. Helsetilsynet i Østfold har ikke erfaring for at den svikten som fra tid til annen påpekes i kommunenes helse- og sosialtjenester og eldreomsorgen, har sin årsak i manglende forståelse og manglende felles oppfatning av hva som er verdighet, men heller i manglende styring av tjenestene. I høringsnotatet omtales svikt og årsaker til den, som for eksempel mangel på samarbeid og samhandling, for lite ressurser og mangelfull styring av kompetanse. Slik vi ser det, er nok ikke de dypereliggende årsakene til dette manglende eller mangelfulle regler om verdier og grunnleggende behov. På det grunnlaget tror ikke Helsetilsynet i Østfold at de foreslåtte nye reglene i realiteten vil styrke eldres og andre tjenestemottakeres rettstilstand.

I høringsbrevet fremgår det at det er nødvendig å vurdere lovvirkemiddelet for å sikre enkeltgrupper en rimelig uttelling av innsatsen i omsorgstjenesten. Høringsnotatet drøfter imidlertid ikke dette virkemiddelets egnethet i forhold til problemstillingene som reises. Helsetilsynet i Østfold mener at den enkeltes rett til et verdig tilbud må møtes med andre virkemidler og incentiver enn mer av lov og regelverk.

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent av

Elisabeth Lilleborge Markhus
fylkeslege

Heidi Merete Rudi
assisterende fylkeslege

Saksbehandler: Heidi Merete Rudi